

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W
RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA
2020-2026**

RAWICZ 2019

WSTĘP.....	3
I. PRZEMOC W RODZINIE- PODSTAWY TEORETYCZNE	
1. Definicje przemocy.....	4
2. Rodzaje, przyczyny i skutki przemocy.....	5
3. Regulacje prawne.....	7
II. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE RAWICZ	
1. Diagnoza zjawiska przemocy w perspektywie danych instytucji.....	9
2. Diagnoza zjawiska przemocy na podstawie analizy badań ankietowych- wnioski z przeprowadzonych badań.....	19
3. Analiza SWOT i zasoby służące realizacji Programu.....	21
III. CELE, ZADANIA i DZIAŁANIA PROGRAMU	
1. Cel główny i cele szczegółowe.....	23
2. Cele szczegółowe, zadania i działania Programu.....	23
IV. REALIZACJA PROGRAMU	
1. Adresaci Programu.....	27
2. Realizatorzy Programu.....	27
3. Środki finansowe na realizację Programu.....	28
4. Monitorowanie działań Programu.....	28
5. Sprawozdawczość.....	28
ZAKOŃCZENIE.....	29

WSTĘP

Jednym z podstawowych celów polityki społecznej państwa jest tworzenie warunków do prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw i zachowań antyspołecznych generujących patologie, w tym między innymi przemoc domową. Wobec przemocy domowej nikt nie powinien przechodzić obojętnie, nikt nie powinien milczeć i udawać, że nie dostrzega problemu bitych, poniżanych, i często maltretowanych zwłaszcza kobiet i ich dzieci. Podstawową cechą działań podejmowanych w obszarze przemocy domowej powinno być szybkie reagowanie mające na celu przerwanie przemocy oraz szybka i skuteczna pomoc ofiarom.

Wszelkie podejmowane działania zapobiegające przemocy w rodzinie wynikają z ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 poz. 1390 ze zm.). Przywołana ustawa określa zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz zasady postępowania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie. Powyższy akt prawny określa ponadto zadania własne gminy, do których w szczególności należy tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w tym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych

Zadanie opracowania Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochronie Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Rawicz na lata 2020-2026 powierzono Zespołowi powołanemu Zarządzeniem Nr 286/2019 Burmistrza Gminy Rawicz z dnia 15 października 2019r w sprawie powołania zespołu ds. opracowania i realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. W skład zespołu weszli przedstawiciele instytucji z terenu Gminy Rawicz działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym: Miejsko- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Miejsko- Gminnego Ośrodka Wsparcia, Komendy Powiatowej Policji, Sądu

Rejonowego, Wydziału Edukacji i Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego oraz przedstawiciele placówek oświatowych.

Celem głównym Programu jest „Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz udzielenie wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie w Gminie Rawicz”. Cele szczegółowe Programu realizowane będą we współdziałaniu instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy na terenie Gminy Rawicz.

Program stanowi wspólny strategiczny plan działań wobec problemu przemocy w rodzinie i będzie realizowany przez wszystkie instytucje i organizacje zobligowane do podejmowania działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie. Przyczyni się do usprawnienia i zintegrowania systemu przeciwdziałania przemocy, podniesienia świadomości społecznej w powyższym zakresie oraz ograniczenia zjawiska przemocy w rodzinie. Z punktu widzenia skuteczności Programu należy podkreślić, że bardzo duże znaczenie będzie miało zaangażowanie wszystkich instytucji tworzących i realizujących Program.

I. PRZEMOC W RODZINIE – PODSTAWY TEORETYCZNE

1. DEFINICJE PRZEMOCY

Aby skutecznie pomagać osobom zagrożonym przemocą należy zrozumieć, czym jest przemoc w rodzinie, jak działają mechanizmy przemocowe w naszym społeczeństwie. Należy ją właściwie zdefiniować i zrozumieć.

Słownik socjologiczny określa przemoc jako: jeden z głównych (obok gróźb) środków przymusu; polega na użyciu siły fizycznej przez jednostkę lub grupę, często wbrew obowiązującemu prawu, w celu zmuszenia jakiejś osoby czy członków grupy do określonego działania, czy też uniemożliwienia podjęcia działań lub do zaprzestania czynności już rozpoczętej; także bezprawne narzucanie władzy.

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, przemoc została zdefiniowana jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie bądź zaniechanie działań naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych (tj. małżonka, dzieci, rodziców, rodzeństwa, powinowatych, przysposobionych oraz ich małżonków, a także innych osób wspólnie zamieszkujących i gospodarujących), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a

także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą (art.2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie), (Dz.U. z 2015 poz. 1390 ze zm.).

Innymi słowy, przemoc w rodzinie to intencjonalne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę sił przeciw członkowi rodziny.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się:

- **intencjonalnością** – działania sprawcy nie są przypadkowe. Intencjonalność nie musi oznaczać celowego krzywdzenia ofiary i zadawania jej bólu. Sprawca przemocy dąży do uzyskania pełnej kontroli, władzy nad osobą doznającą przemocy, do jej bezwzględnego posłuszeństwa. Jest przekonany, że tylko on wie, co jest dobre dla pozostałych członków rodziny, a w związku z tym wyłącznie on ma prawo podejmować decyzje, ustalać zasady życia w rodzinie – pozostali muszą się podporządkować.

- **dysproporcją siły** – nie chodzi tu jedynie o różnicę sił fizycznych, ale także przewagę związaną z pozycją społeczną, odpornością psychiczną, statusem materialnym itp. W związku opartym na przemocy jeden z partnerów czuje się silniejszy, a drugi – słabszy. W wyniku kolejnych aktów przemocy różnica sił coraz bardziej się pogłębia, ofiara przemocy staje się coraz bardziej bezradna, sprawca – coraz bardziej silny i bezkarny.

- **naruszaniem godności i praw** – sprawca przemocy narusza godność ofiary, poniża ją, ośmiesza, pozbawia wszelkich praw (np. do kontaktów z rodziną, godziwych warunków życia itp.).

- **powodowaniem cierpienia i szkód** – ofiary przemocy doznają zarówno szkód fizycznych, jak i psychicznych. W wyniku wieloletniej przemocy może dojść do przekonania, że zasługuje się na takie traktowanie.

2. RODZAJE, PRZYCZYNY I SKUTKI PRZEMOCY

W literaturze przedmiotu spotkać się można z różnymi formami przemocy, którym towarzyszy pragnienie spowodowania cierpienia u ofiary i wywołania szkód.

Przemoc dotyczy różnych sfer życia człowieka. Najczęściej mamy do czynienia z jej dwoma odmianami: fizyczną nazywaną również „gorącą” oraz psychiczną (emocjonalną) nazywaną „zimną”. Spotykamy się także z podziałem przemocy dodatkowo na seksualną, ekonomiczną, a niektóre źródła mówią o przemocy społecznej i politycznej. Przemoc może spowodować oprócz szkód fizycznych również trwałe i rozległe następstwa w psychice

człowieka. Z powodu wielu następstw takich doświadczeń, cierpią nie tylko ci, którzy są ofiarami, ale również bezsilni świadkowie obserwujący akty przemocy tj. najczęściej dzieci.

Wyróżniamy kilka rodzajów przemocy:

- **Przemoc fizyczna** – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia, wyraża się m.in. zachowaniami takimi jak: popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, nieudzielenie koniecznej pomocy itp.

- **Przemoc psychiczna** – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu, wyraża się m.in. zachowaniami takimi jak: wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu, pożywienia, stosowanie gróźb, itp.

- **Przemoc seksualna** – to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności, wyraża się m.in. zachowaniami takimi jak: wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych kobiety, itp.

- **Przemoc ekonomiczna** – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy, wyraża się m.in. zachowaniami takimi jak: odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, nie zaspakajanie podstawowych materialnych potrzeb rodziny, itp.

- **Zaniedbanie** – niezaspokojenie podstawowych potrzeb psychicznych i fizycznych dziecka: niewłaściwe odżywianie i ubieranie, niedostateczna ochrona zdrowia, brak właściwej edukacji, niezaspokajanie potrzeby miłości, przynależności i szacunku.

Jako przyczyny sprzyjające stosowaniu przemocy w rodzinie możemy wskazać normy społeczne i kulturowe. Przez wieki istniało silne społeczne przyzwolenie na stosowanie przemocy wobec najbliższych, w szczególności kobiet i dzieci. Nadal w wielu środowiskach to zjawisko znajduje odzwierciedlenie w obyczajach – społecznej akceptacji bicia, stosowania kar cielesnych, w przekonaniach związanych z rolą mężczyzny w rodzinie (rola „pana i władcy”).

Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje nie tylko dla samej ofiary, ale także dla całego społeczeństwa. Jest bezsprzecznie zjawiskiem negatywnym i mającym ogromny wpływ na rozwój człowieka na wszystkich etapach jego życia. Odciska ona głębokie piętno na psychice ofiar, niszcząc ich osobowość. Jest przyczyną różnych zaburzeń psychicznych. Osoby będące ofiarami przemocy charakteryzują się nadmierną czujnością, zewsząd wyczekują sytuacji zagrożenia, są nadmiernie pobudzone, często dotykają je koszmary senne oraz dolegliwości psychosomatyczne. Takie traumatyczne wydarzenia mogą również „niszczyć” kontakty społeczne, przyjaźń, miłość oraz przywiązanie do rodziny. Poza kosztami emocjonalnymi ponoszonymi przez ofiary koszty ponosi również państwo poprzez pokrywanie wydatków związanych z:

- pomocą społeczną (m.in. pomoc finansowa)
- opieką zdrowotną (m.in. leczenie urazów, terapie psychiatryczne, psychologiczne)
- wymiarem sprawiedliwości (m.in. prowadzenie dochodzeń przez policję i prokuraturę, pomoc prawna, nadzory prokuratorskie)
- mieszkalnictwem (m.in. ośrodki dla ofiar przemocy, koszty ponoszone przez władze lokalne związane z zapewnieniem ofiarom mieszkań).

3. REGULACJE PRAWNE

Wiedza na temat tego, że przemoc wobec najbliższych jest przestępstwem ściganym przez prawo jest wciąż w naszym społeczeństwie niewielka. Ofiary przemocy często nie orientują się, że czyny, których dopuścił się sprawca są uznawane za przestępstwo a szereg aktów prawnych zawiera uregulowania dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie.

Przemoc w rodzinie została usankcjonowana szeregiem następujących aktów prawnych:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej
- Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964r.- Kodeks cywilny
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. – Kodeks karny
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
- Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej
- Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
- Ustawa z 26 października 1982r. o postępowaniu w sprawach nieletnich

- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990r. o Policji

Jednostki samorządu terytorialnego opracowują i realizują programy przeciwdziałania przemocy w rodzinie zgodnie z przepisami ustawy z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Art. 6 w/w ustawy nakłada na organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego obowiązek podejmowania działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, jednak ustawodawca wyraźnie wskazuje, że powyższe działania organy realizują na zasadach określonych również w innych aktach prawnych.

Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochronie ofiar przemocy w rodzinie w Gminie Rawicz na lata 2020-2026 jest realizowany zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Ponadto nawiązuje do Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Rawicz oraz do Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, w którym to zostały określone cztery podstawowe obszary, zawierające kierunki działań:

- I. Profilaktyka i edukacja społeczna** – obszar kierowany do ogółu społeczeństwa, w tym do osób i rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie.
- II. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie** – obszar kierowany do osób dotkniętych przemocą w rodzinie (w tym do: kobiet, mężczyzn, dzieci, współmałżonków lub partnerów w związkach nieformalnych, osób starszych, osób z niepełnosprawnościami lub osób niesamodzielnych).
- III. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie** – obszar kierowany do osób stosujących przemoc w rodzinie, jak również do właściwych służb lub podmiotów zajmujących się oddziaływaniem na osoby stosujące przemoc.
- IV. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie** – obszar kierowany do przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Każde z działań we wskazanych obszarach zostało przypisane konkretnym podmiotom odpowiedzialnym za ich realizację. Opisano też przewidywane wskaźniki monitorowania realizacji działań.

II. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE RAWICZ

1. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W PERSPEKTYWIE DANYCH INSTYTUCJI DZIAŁAJĄCYCH NA TERENIE GMINY

MIEJSKO – GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W RAWICZU

W ramach działań z zakresu przemocy w rodzinie Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rawiczu realizował zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej. Jedną z form wsparcia była prowadzona praca socjalna. W/w działania miały na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu i odzyskiwaniu zdolności do poprawnego funkcjonowania poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Pracownicy socjalni udzielali pomocy w zakresie wsparcia rodziny w załatwianiu spraw socjalno-bytowych poprzez pomoc w uzyskaniu dostępu do wielkoobszarowego poradnictwa oraz udzieleniu informacji o przysługujących świadczeniach i formach pomocy. Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej udzielał konsultacji osobom i rodzinom dotkniętym przemocą w formie wsparcia socjalnego, edukacyjnego, psychologicznego i interwencyjnego. Pracownicy socjalni w prowadzonej pracy z rodziną posługiwali się narzędziem wywiadu środowiskowego oraz kontraktu socjalnego. Po zakończeniu procedury "Niebieskie Karty" pracownicy socjalni nadal monitorowali sytuację rodzin dotkniętych przemocą kontynuując współpracę z rodziną.

Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej działając na rzecz osób dotkniętych przemocą nawiązywał współpracę z fundacjami, organizacjami pozarządowymi, oraz instytucjami min. Z Prokuratura Rejonową, Komendą Powiatową Policji, Miejsko- Gminnym Ośrodkiem Wsparcia, Gminną Komisją ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Sądem Rejonowym Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz placówkami oświatowymi.

Pracownicy socjalni udzielali pomocy z powodu występującej przemocy w rodzinie. Zakres udzielonej pomocy obejmował świadczenia pieniężne oraz pracę socjalną. Można zauważyć tendencję wzrostową w stosunku do lat wcześniejszych w kontekście liczby rodzin korzystających ze świadczeń z powodu przemocy.

W roku **2018** liczba rodzin, którym udzielono pomocy z powodu występowania przemocy w rodzinie wyniosła **46** osób, natomiast do **końca września 2019** roku liczba ta wzrosła do **57** osób.

ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY

Zespół Interdyscyplinarny jest istotnym elementem systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, który integruje działania wielu służb. Został powołany Uchwałą Rady Miejskiej Gminy Rawicz Nr **XL/428/17** z dnia 31 lipca 2017r. w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Rawiczu oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania.

W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele: Policji, Miejsko- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Miejsko- Gminnego Ośrodka Wsparcia, Prokuratury, Sądu, Oświaty, Ochrony Zdrowia, Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i organizacji pozarządowych. Członkowie Zespołu w roku 2018 spotkali się **4** razy, do **końca września 2019 roku** odbyły się **3** spotkania.

Praca z rodziną z problemem przemocy realizowana jest przez Grupy Robocze, których zadaniem jest planowanie działań, monitorowanie sytuacji oraz organizowanie pomocy. W skład Grup Roboczych wchodzi: dzielnicowi, pracownicy socjalni, pedagodzy, psycholog, kuratorzy, przedstawiciele GKRPA, przedstawiciele służby zdrowia.

W **2018** roku w ramach działalności Zespołu Interdyscyplinarnego odbyły się **174** spotkania Grup Roboczych, do **końca września 2019** roku Grupy Robocze spotkały się **175** razy.

W roku **2018** do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło **61** "Niebieskich Kart - A". Procedurą " Niebieske Karty " objętych zostało **48** rodzin z gminy Rawicz.

Do **końca września 2019** roku do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło **71** "Niebieskich Kart - A". Procedurą " Niebieske Karty " objętych zostało **58** rodzin z gminy Rawicz.

Działania członków Grup Roboczych kierowane są zarówno do osób doznających jak i stosujących przemoc, a współpraca specjalistów z różnych dziedzin gwarantuje kompleksową pomoc i daje szansę rozwiązania problemów.

W ramach pracy w Grupach Roboczych w **2018** roku skierowano **30** osób wobec, których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Do **końca września 2019** roku do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych skierowano **28** osób.

W **2018** roku w **25** przypadkach powiadomiono Prokuraturę o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art.207 § 1 KK w sprawie stosowania przemocy fizycznej i psychicznej w rodzinach objętych procedurą "Niebieskie Karty".

Do **końca września 2019** roku Prokuratura została powiadomiona o **33** przypadkach podejrzenia popełnienia przestępstwa z art.207 § 1 KK.

W roku **2018** Zespół Interdyscyplinarny zakończył procedurę " Niebieskie Karty" w **44** przypadkach. Na liczbę tę składa się **19** procedur wszczętych w 2018 roku, **21** procedur wszczętych w 2017 oraz **2** procedury z 2016 roku i **2** procedury z 2015 roku.

Do **końca września 2019** roku Zespół Interdyscyplinarny zakończył procedurę " Niebieskie Karty" w **43** przypadkach. Na liczbę tę składa się **21** procedur wszczętych w 2019 roku, **21** procedur wszczętych w 2018 roku i **1** procedura wszczęta w 2017.

MIEJSKO- GMINNY OŚRODEK WSPARCIA

Miejsko – Gminny Ośrodek Wsparcia w Rawiczu (MGOW) Realizuje zadania w oparciu o ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawę o przeciwdziałaniu narkomanii. Głównym zadaniem Ośrodka jest udzielanie pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz ich rodzinom. Należy jednak podkreślić, że jedną z głównych przyczyn stosowania przemocy w rodzinie jest alkoholizm. Zależność tę potwierdzają dane Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, wobec czego zarówno sprawcy przemocy jak też ofiary korzystają z pomocy specjalistów zatrudnionych w MGOW.

W Ośrodku działa **punkt konsultacyjny**, w którym pomocy udzielają:

- **psycholog ds. rodziny** – zajmuje się udzielaniem porad rodzinnych, prowadzi terapię z osobami współuzależnionymi oraz rodzicami dzieci z problemami niedostosowania społecznego,
- **psycholog terapeuta ds. uzależnień** – zapewnia pomoc psychologiczno – terapeutyczną dla osób uzależnionych,
- **prawnik** – udziela porad prawnych w przygotowaniu wniosków alimentacyjnych i eksmisyjnych; prowadzi ponadto szeroko pojęte poradnictwo w zakresie przemocy w rodzinie i leczenia osób uzależnionych.

Na terenie gminy Rawicz w roku 2018 i 2019 w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oferta Punktu konsultacyjnego w MGOW obejmowała:

1. rozpoznanie problemu zgłaszanego przez klienta
2. prowadzenie interwencji kryzysowej
3. motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia od alkoholu, kierowanie do specjalistycznego leczenia
4. motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nieuzależnionych do zmiany szkodliwego wzoru picia
5. udzielanie wsparcia osobom uzależnionym po zakończonym leczeniu odwykowym
6. udzielanie pomocy młodzieży upijającej się oraz ich rodzicom
7. prowadzenie konsultacji w zakresie wsparcia i pomocy dzieciom z rodzin z problemami alkoholowymi
8. rozpoznawanie zjawiska przemocy, udzielanie konsultacji dla ofiar przemocy
9. gromadzenie i przekazywanie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc specjalistycznej pomocy.

W ramach Punktu konsultacyjnego udzielano porad w następujących kategoriach:

2018 r.	Liczba osób	Liczba porad
1. Osobom z problemem alkoholowym	105	170
2. Dorosłym członkom rodziny osoby z problemem alkoholowym (w tym współuzależnionym i DDA)	77	159
3. Ofiarom przemocy w rodzinie	113	132
4. Sprawcom przemocy w rodzinie	3	9
Do końca września 2019		
1. Osobom z problemem alkoholowym	39	85
2. Dorosłym członkom rodziny osoby z problemem alkoholowym (w tym współuzależnionym i DDA)	19	44
3. Ofiarom przemocy w rodzinie	23	44
4. Sprawcom przemocy w rodzinie	3	6

Z obserwacji i statystycznych obliczeń wynika, że z upływem lat coraz więcej osób korzysta z porad specjalistów w Punkcie konsultacyjnym. Często zdarza się, że jedna osoba przychodzi kilkakrotnie do tego samego lub różnych specjalistów.

Działalność Punktu jest szeroko propagowana w gminnych poradniach leczenia uzależnień, przychodniach zdrowia, Miejsko – Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej, szkołach czy Policji. Ulotki i plakaty informujące o umiejscowieniu i zakresie udzielanej pomocy są stałym elementem wszelkich akcji i programów profilaktycznych mających miejsce na terenie Gminy Rawicz.

W ramach działalności MGOW funkcjonują **trzy świetlice socjoterapeutyczne** do których uczęszczają dzieci z rodzin dysfunkcyjnych. Świetlice te funkcjonują w ramach jednego z zadań zawartych w Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii dla Gminy Rawicz, który to mówi o udzielaniu rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie. Do świetlic uczęszczają dzieci z terenu miasta Rawicza. Aktualnie do funkcjonujących świetlic uczęszcza około 30 dzieci. Nabór do świetlic prowadzony jest przy dużym współudziale pedagogów szkolnych oraz instytucji współpracujących z Miejsko - Gminnym Ośrodkiem Wsparcia. Świetlice działają w najbliższym środowisku lokalnym dziecka, w grupach o małej rozbieżności wiekowej (szkoła podstawowa trzy grupy). Tak więc w ramach grupy zawsze zwraca się uwagę na wiek uczestników, jak również na liczbę dzieci w świetlicy. Przy tworzeniu zespołu, liczba dzieci w miejscowych świetlicach nie przekraczała nigdy dwunastu. Ma to wpływ na jakość pracy wychowawców z wychowankami.

Miejsko - Gminny Ośrodek Wsparcia w ramach działań stosuje różne formy i metody pracy z dzieckiem dysfunkcyjnym. Tak więc cyklicznie prowadzone są zajęcia plastyczne, muzyczne, sportowe, gry i zabawy rozwojowe, organizowane są wycieczki krajoznawcze. Praca z poszczególnymi zespołami dzieci nie kończy się wraz z końcem roku szkolnego. Okres wakacji to dalszy ciąg pracy, poszczególni uczestnicy grup wiekowych zapraszani są do wzięcia udziału w spotkaniach letnich lub obozie wyjazdowym. Podczas proponowanych form wypoczynku wychowawcami są osoby pracujące z dziećmi i młodzieżą w okresie roku szkolnego. Znajomość problemów dziecka jak również i problemów jego rodziny na pewno ułatwia sposób oddziaływań. Ze względu na prowadzoną dokumentację dziecka przebywającego pod opieką, istnieje możliwość ciągłego prowadzenia dokumentacji i odzwierciedlania wszelakich oddziaływań.

MGOW zapewnia również **terapię dla dzieci i młodzieży nieobjętych działaniem świetlicy socjoterapeutycznej**, które powinny uczestniczyć w zajęciach świetlicy. Biorą one udział w imprezach, wypoczynku letnim i zimowym.

Ośrodek prowadzi **zajęcia profilaktyczne** dla dzieci młodzieży ze szkół podstawowych, gimnazjów oraz szkół średnich. Działania te pozwalają uczestnikom nabyć umiejętności chroniące przed uzależnieniami. Ponadto organizowane są spotkania profilaktyczne dla rodziców. Ośrodek dofinansowuje także programy profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży, realizowane przez inne jednostki i organizacje.

GMINNA KOMISJA DS. ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Zadaniem Pełnomocnika jest prowadzenie rozmów motywujących do podjęcia leczenia oraz współdziałanie w realizacji procedury „Niebieskie Karty”. Współpracuje z instytucjami i stowarzyszeniami służącymi rozwiązywaniu problemów alkoholowych, takimi jak: Poradnia Odwykowa, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Komenda Powiatowa Policji, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy czy Stowarzyszenie „Zgoda na Trzeźwość”.

Ważną funkcję w procesie przeciwdziałania przemocy w rodzinie pełni Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W roku **2018** Komisja skierowała **171** zaproszeń do osób z problemem alkoholowym stosujących przemoc w rodzinie. Prowadzono także **43** postępowania zmierzające do wydania orzeczenia o zobowiązaniu do podjęcia leczenia w zakładzie lecznictwa odwykowego w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie. Do **końca września 2019** Komisja zaprosiła na posiedzenie **92** osoby oraz prowadziła **14** postępowań zmierzających do wydania orzeczenia o zobowiązaniu do podjęcia leczenia w zakładzie lecznictwa odwykowego w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

KOMENDA POWIATOWA POLICJI

Istotną rolę w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie odgrywa Komenda Powiatowa Policji w Rawiczu. Według danych KPP w Rawiczu w związku z przemocą w rodzinie przeprowadzono:

Rodzaj przestępstwa	Rok	Ilość
Interwencje domowe		
	2018	164
	Do końca września 2019	151
Doprowadzenie osób w celu wytrzeźwienia do miejsca zamieszkania		
	2018	7
	Do końca września 2019	3
Liczba interwencji dot. przemocy		
	2018	51
	Do końca września 2019	60
Liczba sprawców pod wpływem alkoholu		
	2018	23
	Do końca września 2019	48
Doprowadzeni do wytrzeźwienia		
	2018	20
	Do końca września 2019	32

Rodzaj przestępstwa	Rok	Ilość ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Nieletni
Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy w rodzinie	2018	52	36	10	6
	Do końca września 2019	49	42	5	2
Liczba sprawców przemocy	2018	51	8	43	0
	Do końca września 2019	48	4	44	0

Ponadto w **2018** roku w związku z przemocą w rodzinie KPP prowadziła **45** postępowań z art. 207 kk, z których **19** zakończonych zostało odmową wszczęcia dochodzenia. W ramach zastosowania środków zapobiegawczych zasądzone: **5** dozorów i **2** tymczasowe areszty (w związku z usiłowaniem zabójstwa). W **2019** roku w związku z przemocą w rodzinie KPP prowadziła **53** postępowania z art. 207 kk, z których **40** zakończonych zostało odmową wszczęcia dochodzenia. Ponadto w ramach zastosowania środków zapobiegawczych zasądzone: **3** dozory i **1** tymczasowy areszt.

Realizując założenia dotyczące podnoszenia kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie funkcjonariusze KPP w Rawiczu w ramach doskonań zawodowych zapoznawani byli z pismami dotyczącymi przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie oraz uczestniczyli w szkoleniach kaskadowych dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Ponadto w trakcie Zespołów Interdyscyplinarnych przedstawicielom wskazywano formy oddziaływań mające wpływ na kształtowanie postaw osób stosujących przemoc w rodzinie, zwłaszcza programy korekcyjno-edukacyjne.

PROKURATURA REJONOWA

Osoby poszkodowane na skutek przemocy domowej mogą złożyć w Prokuraturze bądź na Policji zawiadomienie o przestępstwie lub wnioski o ściganie przestępstwa, dotyczy to przestępstw ściganych na wniosek osoby poszkodowanej.

W przypadku uzasadnionego podejrzenia, że popełniono przestępstwo Prokuratura wspólnie z Policją ma obowiązek wszcząć postępowanie przygotowawcze, mające na celu sprawdzenie, czy faktycznie popełniono przestępstwo, wyjaśnić okoliczności czynu, zebrać i zabezpieczyć wszelkie dowody, ująć sprawcę oraz w uzasadnionych przypadkach zastosować środki zapobiegawczy wobec sprawcy przemocy w postaci dozoru policyjnego lub tymczasowego aresztowania.

W **2018** roku Prokuratura Rejonowa w Rawiczu skierowała akty oskarżenia w **11** sprawach. Umorzono **8** postępowań, natomiast wszczęcia postępowania odmówiono w **41** przypadkach. Spośród stosowanych w sprawach środków zapobiegawczych orzeczono:

- nakaz opuszczenia mieszkania przez sprawcę w **1** przypadku,
- zakaz zbliżania i kontaktowania w **5** przypadkach,
- dozór policji w **7** przypadkach.

Ponadto skierowano **6** wniosków o wydanie wyroku skazującego oraz **1** wniosek o warunkowe umorzenie postępowania. Łącznie w **2018** roku prowadzono **68** postępowań.

Do **końca września 2019** roku Prokuratura Rejonowa w Rawiczu skierowała akty oskarżenia w **10** sprawach. Umorzono **8** postępowań, natomiast wszczęcia postępowania odmówiono w **36** przypadkach. Spośród stosowanych w sprawach środków zapobiegawczych orzeczono:

- zakaz zbliżania i kontaktowania w **3** przypadkach,
- dozór policji w **4** przypadkach.

Ponadto skierowano **1** wniosek o wydanie wyroku skazującego. Łącznie do **końca września 2019** roku prowadzono **68** postępowań.

ZESPÓŁ KURATORSKIEJ SŁUŻBY SĄDOWEJ

Kuratorzy sądowi działają w dwóch obszarach, jako:

Kuratorzy dla dorosłych którzy udzielają poradnictwa osobom doświadczającym przemocy, upowszechniają wiedzę o mechanizmach przemocy domowej i informują członków rodziny o możliwości skorzystania z różnych form pomocy instytucjonalnej. Ponadto sprawują dozór nad sprawcami przestępstw, w tym nad osobami dopuszczającymi się przemocy w rodzinie.

Kuratorzy rodzinni realizują działania dotyczące przemocy w rodzinie, w szczególności: pełnią dozór nad nieletnimi, planują oddziaływania profilaktyczno-resocjalizacyjne oraz opiekuńczo-wychowawcze wobec podopiecznych, pełnią nadzór nad sposobem wykonywania władzy rodzicielskiej nad małoletnimi dziećmi, udzielają pomocy rodzinom, nieletnim i małoletnim w rozwiązywaniu ich problemów bytowych, opiekuńczych, wychowawczych, zdrowotnych oraz związanych z uzależnieniami i przemocą w rodzinie. Ponadto wykonują orzeczenia sądu dotyczące przymusowego odebrania małoletniego.

Wg danych Sądu Rejonowego w Rawiczu w **2018** roku dozorem kuratora objętych było **18** osób, natomiast **do końca września 2019** roku było to **19** osób.

Jeżeli chodzi o liczbę osób skazanych za przestępstwo z art. **207& 1 kk** to w **2018** roku wyniosła ona **19** osób, natomiast do końca września **2019** roku było to **13** osób.

INNE PLACÓWKI ŚWIADCZĄCE USŁUGI POMOCOWE:

POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rawiczu zgodnie z założeniami Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 realizuje program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Powyższy Program wpisuje

się w Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w powiecie rawickim na lata 2017-2021.

Podstawę prawną dla opracowania i realizacji programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie stanowi art. 6 ust. 4 pkt. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Program korekcyjno-edukacyjny skierowany jest do osób stosujących przemoc w rodzinie. Powinien zapewniać realizację następujących celów:

- powstrzymanie osoby stosującej przemoc w rodzinie przed dalszym stosowaniem przemocy,
- rozwijanie umiejętności samokontroli i współżycia w rodzinie,
- kształtowanie umiejętności w zakresie wychowania dzieci bez używania przemocy,
- uznanie przez osobę stosującą przemoc w rodzinie swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy
- zdobycie i poszerzenie wiedzy na temat mechanizmów powstawania przemocy w rodzinie,
- zdobycie umiejętności komunikowania się i rozwiązywania konfliktów w rodzinie bez stosowania przemocy,
- uzyskanie informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych.

W **2018** roku do udziału w programie korekcyjno- edukacyjnym zostały zgłoszone **4** osoby. Powyższe osoby zostały zgłoszone przez Sąd, żadna osoba nie została zgłoszona przez Zespół Interdyscyplinarny. Wszystkie zgłoszone osoby zostały zakwalifikowane do udziału w Programie, **1** z tych osób ukończyła program w wymaganym wymiarze.

Do **końca września 2019** roku do udziału w programie korekcyjno- edukacyjnym została zgłoszona **1** osoba. Powyższa osoba została zgłoszona przez Sąd.

Program korekcyjno- edukacyjny jest realizowany przede wszystkim w formie zajęć grupowych, w małych grupach (10-15 osób), istnieje założenie zajęć indywidualnych. Łączny czas trwania Programu obejmuje 60h. Przerwy pomiędzy kolejnymi zajęciami nie mogą być dłuższe niż 1 tydzień. Program powinien być prowadzony przez dwóch trenerów. Warunkiem ukończenia Programu korekcyjno- edukacyjnego jest uczestniczenie sprawcy przemocy w co najmniej 80% spotkań.

OŚRODEK INTERWENCJI KRYZYSOWEJ W ŁASZCZYNIE

Ośrodek Interwencji Kryzysowej (OIK) przy Placówce „Mały Dworek” w Łaszczynie działa od czerwca 2006 roku. Pobyt w Ośrodku dla osób korzystających jest bezpłatny, natomiast z poszczególnymi gminami w powiecie zawierane są porozumienia regulujące zasady partycypacji w kosztach. Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Łaszczynie dysponuje łącznie 8 miejscami.

Do zadań Ośrodka Interwencji Kryzysowej (OIK) należy:

- udzielenie schronienia i wyżywienia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie,
- udzielenie natychmiastowej specjalistycznej pomocy psychologicznej,
- prowadzenie poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego oraz socjalnego.

W Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Łaszczynie w **2018** roku przebywały **3** osoby w tym **2** dzieci z terenu Gminy Rawicz. Do końca września 2019 roku nie odnotowano umieszczenia w Ośrodku Interwencji Kryzysowej.

2. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY NA PODSTAWIE ANALIZY BADAŃ ANKIETOWYCH- WNIOSKI Z PRZEPROWADZONYCH BADAŃ

W miesiącu październiku 2019r. została opracowana diagnoza zjawiska przemocy w Gminie Rawicz. Stanowi ona odrębny dokument sporządzony na potrzeby opracowania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2020-2026. Jej nadrzędnym celem była ocena występowania zjawiska problemu przemocy w rodzinach oraz występowania zjawiska przemocy w Szkołach Podstawowych w Gminie Rawicz.

W celu oszacowania skali zjawiska na terenie Gminy Rawicz przeprowadzono ankiety wśród **227** uczniów Szkół Podstawowych z terenów miejskich i wiejskich, w wieku od **10** do **15** lat, wśród których było **126** dziewczynek i **101** chłopców. Ponadto przebadano **155** dorosłych mieszkańców Gminy Rawicz w wieku od **18** do **80** lat, wśród których było **108** kobiet i **47** mężczyzn.

Ankietowani, zarówno uczniowie jak i osoby dorosłe są świadome występowania zjawiska przemocy na terenie Gminy Rawicz. Wśród pytanych znalazły się zarówno osoby bezpośrednio dotknięte tym zjawiskiem jak również świadkowie przemocy. Wśród pytanей młodzieży były osoby przyznające się do stosowania przemocy. Dla ankietowanych, zarówno

młodzieży jak i dorosłych najbardziej oczywista jest przemoc nosząca znamiona przemocy fizycznej tj. bicie, popychanie, dorośli ankietowani potrafili nazwać znamiona przemocy seksualnej tj. zmuszanie do kontaktów seksualnych, najmniejsza liczba respondentów podaje zachowania, które noszą znamiona przemocy ekonomicznej, spośród ankietowani zaznaczali zachowania, które noszą znamiona przemocy psychicznej/emocjonalnej jako zachowania przemocowe.

Dorośli respondenci stwierdzili, iż problem przemocy najczęściej dotyczy kobiet i dzieci, które doświadczają bólu fizycznego oraz przemocy psychicznej. Z kolei pytani uczniowie zaznaczyli, że ze zjawiskiem przemocy najczęściej spotykają się w szkole, a osobami, które ją stosują są ich rówieśnicy.

Znaczna część ankietowanych, która zetknęła się ze zjawiskiem przemocy wyraziła opinie, iż podjęłaby działania mające na celu pomoc ofierze. Pytani uczniowie posiadają wiedzę na temat tego jak zachować się w sytuacjach, gdy są świadkami stosowania przemocy oraz deklarują chęć niesienia pomocy ofiarom.

Mieszkańcy posiadają wiedzę o instytucjach w których mogą szukać pomocy. Najczęściej wymieniają Policję i Ośrodek Pomocy Społecznej. Jednak w pytaniu dotyczącym działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie tylko niewielka część respondentów wskazała, że wie o jego istnieniu oraz potrafi wskazać czym się zajmuje. Z kolei młodzież największe zaufanie ma do rodziców oraz pracowników oświaty.

Diagnoza wyżej wymienionych obszarów badawczych służyć ma opracowaniu i wdrożeniu optymalnych mechanizmów pomocy. Głównym założeniem niniejszej diagnozy było przedstawienie problemów związanych z występowaniem zjawiska przemocy w Gminie Rawicz, a przede wszystkim wskazanie kierunków ich rozwiązywania. Oszacowanie i zdiagnozowanie problemów dotyczących przemocy w rodzinie oraz ocena świadomości mieszkańców gminy Rawicz wobec występujących oznak przemocy była możliwa poprzez przeprowadzenie badań w formie ankiety wśród grupy dorosłych mieszkańców oraz uczniów.

Zbadanie zjawiska przemocy jest dość trudne. Często bowiem ofiary agresji nie przyznają się do tego, co może być spowodowane, między innymi usprawiedliwianiem sprawców, obwinianiem siebie. Niektórzy respondenci jednak przemilczają lub ukrywają zjawisko przemocy w rodzinie, gdyż stanowi ono temat wstydlivy, dlatego też uzyskiwane wyniki badania mogą nie odzwierciedlać w pełni skali zjawiska na terenie Gminy Rawicz.

Odpowiedzi uzyskane w badaniu ankietowym tylko wstępnie diagnozują problemy zjawiska przemocy występujące w Gminie Rawicz. Badanie dostarcza podstawowych

informacji do planowania kolejnych działań na rzecz wyeliminowania przemocy. Mieszkańcy gminy wykazują wysoki stopień świadomości społecznej oraz posiadają wiedzę, gdzie mogą szukać pomocy.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy wskazane jest podjęcie następujących kierunków działań mających na celu zminimalizowanie zjawiska przemocy na terenie Gminy Rawicz.

- 1) Organizowanie kampanii informacyjnych służących podnoszeniu świadomości mieszkańców.
- 2) Prowadzenie w placówkach oświatowych działalności edukacyjnej na temat zjawiska przemocy.
- 3) Zapewnienie i poszerzenie bezpłatnej oferty pomocowej dla osób dotkniętych przemocą oraz rozpowszechnianie informatorów zawierających dane podmiotów działających w zakresie przeciwdziałania przemocy
- 4) Oddziaływanie na sprawców przemocy poprzez motywowanie do uczestnictwa w programach- korekcyjno edukacyjnych dla sprawców przemocy.

2.3. ANALIZA SWOT I ZASOBY SŁUŻĄCE REALIZACJI PROGRAMU

Jedną z najbardziej powszechnie stosowanych metod i technik służących budowaniu strategii jest analiza SWOT.

Analiza SWOT polega na zbadaniu silnych i słabych podmiotów działających w danej sferze, a następnie ich konfrontacji z szansami i zagrożeniami tkwiącymi w jej bliższym i dalszym otoczeniu. Pozwala oszacować możliwości i potencjał, jakim dysponuje dany podmiot.

Można zdefiniować, iż **mocne strony** to atuty danej instytucji, które ją wyróżniają, **słabe strony** zaś to konsekwencje ograniczeń zasobów instytucjonalnych, kadrowych, finansowych. Z kolei **szanse** można określić jako możliwości, które odpowiednio wykorzystane mogą stać się impulsem rozwoju i co istotne, mogą osłabić spodziewane zagrożenia. Natomiast **zagrożenia** to czynniki spostrzegane jako bariery w rozwoju powodujące utrudnienia i ograniczające wykorzystanie szans i mocnych stron

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Działanie Zespołu Interdyscyplinarnego, Grup Roboczych oraz instytucji działających w zakresie przeciwdziałania przemocy ➤ Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemem przemocy oraz uzależnień dostępu do specjalistycznego wsparcia ➤ Wyspecjalizowana kadra posiadająca wiedzę z zakresu pracy z rodzinami dotkniętymi zjawiskiem przemocy ➤ Zwiększająca się świadomość społeczna dotycząca problemu przemocy w rodzinie i reagowanie na sytuacje przemocowe ➤ Upowszechnianie wśród dzieci i młodzieży działań informacyjnych, profilaktycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zbyt małe zaangażowanie przedstawicieli niektórych instytucji zobowiązanych do realizacji zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie ➤ Brak prawnych możliwości natychmiastowego odizolowania sprawcy przemocy ➤ Brak w gminie organizacji pozarządowych działających w obszarze przeciwdziałania przemocy ➤ Brak w gminie grup wsparcia dla ofiar i sprawców przemocy w rodzinie
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Integrowanie i koordynowanie działań w środowisku lokalnym przez Zespół Interdyscyplinarny oraz rozwiązywanie problemów poszczególnych rodzin przez Grupy Robocze ➤ Zwiększająca się dostępność specjalistycznego wsparcia dla ofiar przemocy ➤ Możliwość wykorzystania istniejących przepisów prawa pozwalających na 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wzrastająca liczba osób wymagających podejmowania działań interdyscyplinarnych ➤ Niska skuteczność programów terapeutycznych kierowanych do osób uzależnionych oraz programów korekcyjno- edukacyjnych kierowanych do sprawców przemocy ➤ Niski poziom zaufania do instytucji i niechęć do współpracy ze strony rodzin

<p>skuteczniejszą izolację sprawców od ofiar przemocy w rodzinie</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Możliwość pozyskania środków zewnętrznych na programy przeciwdziałania przemocy w rodzinie ➤ Wzrost kompetencji pracowników służb i instytucji realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Niedostateczna liczba kadry specjalistycznej z zakresu przeciwdziałania przemocy ➤ Utrzymujące się w społeczeństwie przekonania i stereotypy dot. przemocy oraz przyzwolenie społeczne na stosowanie przemocy domowej.
--	---

III. CELE, ZADANIA i DZIAŁANIA PROGRAMU

1. CEL GŁÓWNY I CELE SZCZEGÓŁOWE

Celem głównym Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2020-2026 jest **„Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz udzielenie wsparcia dla ofiar przemocy w Gminie Rawicz”**.

Cel nadrzędny zostanie osiągnięty poprzez realizację celów szczegółowych i wyodrębnionych w ramach celów zadań. Określone w programie zadania będą realizowane przez włączone w realizację Programu instytucje.

2. CELE SZCZEGÓŁOWE, ZADANIA I DZIAŁANIA PROGRAMU

Cel główny będzie realizowany poprzez następujące cele szczegółowe:

1. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Gminy Rawicz na temat zjawiska przemocy rodzinie.
2. Zwiększenie dostępności kompleksowego wsparcia dla osób dotkniętym przemocą w rodzinie.
3. Zwiększenie dostępności i skuteczności działań interwencyjnych i oddziaływań korekcyjnych na sprawców przemocy w rodzinie.
4. Zwiększenie kompetencji pracowników służb realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy.

1. Cel szczegółowy		
Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Gminy Rawicz na temat zjawiska przemocy w rodzinie.		
Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki realizacji
Organizowanie debat społecznych w zakresie przeciwdziałania przemocy.	MGOPS, KPP	Liczba i rodzaj zorganizowanych debat. Liczba uczestników debaty.
Prowadzenie w placówka oświatowych działalności edukacyjnej na temat zjawiska przemocy.	PLACÓWKI OŚWIATOWE, KPP, MGOPS	Liczba zorganizowanych spotkań edukacyjnych, profilaktycznych. Liczba zorganizowanych konkursów edukacyjnych na temat negatywnych zjawisk społecznych.
Organizowanie kampanii informacyjnych na temat zjawiska przemocy.	KPP, MGOPS	Liczba podmiotów zaangażowanych w zorganizowanie kampanii informacyjnych. Liczba zorganizowanych kampanii informacyjnych.
Prowadzenie bieżącego monitoringu zjawiska przemocy.	MGOPS, KPP, GKRPA	Liczba sporządzonych sprawozdań dotyczących skali zjawiska przemocy.
Rozpowszechnianie przez JST informatorów w wersji elektronicznej zawierających dane podmiotów działających w zakresie przeciwdziałania przemocy.	MGOPS, KPP, SĄD, PROKURATURA	Liczba zamieszczonych informacji o instytucjach działających w zakresie przeciwdziałania przemocy.
2. Cel szczegółowy		

Zwiększenie dostępności kompleksowego wsparcia dla osób dotkniętym przemocą w rodzinie.

Zadania	Realizatorzy	Wskaźniki realizacji
Zapewnienie i poszerzenie bezpłatnej oferty pomocowej dla osób dotkniętych przemocą.	MGOPS	Liczba osób objętych poradnictwem socjalnym, psychologicznym, prawnym (dorośli i dzieci).
Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w Ośrodku Interwencji Kryzysowej	MGOPS	Liczba osób korzystających w OIK.
Interweniowanie oraz reagowanie właściwych służb na przemoc w rodzinie poprzez realizowanie procedury „Niebieskie Karty”	MGOPS, KPP, SĄD, PROKURATURA, PLACÓWKI OŚWIATOWE, SŁUŻBA ZDROWIA	Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart A”. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”.

3. Cel szczegółowy**Zwiększenie dostępności i skuteczności działań interwencyjnych i oddziaływań korekcyjnych na sprawców przemocy w rodzinie.**

Zadania	Realizatorzy	Wskaźniki realizacji
Kierowanie osób stosujących przemoc w rodzinie do uczestnictwa w Programie korekcyjno – edukacyjnym dla sprawców przemocy.	MGOPS, SĄD	Liczba osób skierowanych przez Zespół Interdyscyplinarny do uczestnictwa w Programie korekcyjno-edukacyjnym dla sprawców przemocy. Liczba osób zobowiązanych przez Sąd do udziału w Programie korekcyjno – edukacyjnym dla sprawców przemocy.

<p>Kierowanie osób stosujących przemoc w rodzinie do Placówek Lecznictwa Odwykowego osób nadużywających alkoholu.</p>	<p>GKRPA, SĄD</p>	<p>Liczba osób nadużywających alkoholu i stosujących przemoc w rodzinie skierowanych do Placówek Lecznictwa Odwykowego.</p> <p>Liczba osób stosujących przemoc, które zostały zgłoszone do GKRPA</p>
<p>Prowadzenie indywidualnych oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych przez dzielnicowych KPP i pracowników socjalnych MGOPS.</p>	<p>MGOPS, KPP</p>	<p>Liczba sprawców przemocy objętych pracą socjalną i indywidualnym oddziaływaniem dzielnicowych KPP i pracowników socjalnych MGOPS.</p>
<p>Izolowanie osób stosujących przemoc w rodzinie od osób jej doświadczających wykorzystując obowiązujące rozwiązania prawne oraz zastosowanie środków zapobiegawczych w postępowaniu karnym.</p>	<p>PROKURATURA, SĄD, KPP</p>	<p>Liczba osób wobec, których orzeczono zakaz kontaktowania się z pokrzywdzonym i zakaz zbliżania się.</p> <p>Liczba osób wobec, których orzeczono nakaz opuszczenia lokalu.</p> <p>Liczba osób wobec, których orzeczono dozór policji.</p> <p>Liczba osób wobec, których orzeczono tymczasowe aresztowanie.</p> <p>Liczba wyroków orzeczonych z art. 207.</p>
<p>4. Cel szczegółowy</p> <p>Zwiększenie kompetencji pracowników służb realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy.</p>		
<p>Zadania</p>	<p>Realizatorzy</p>	<p>Wskaźniki realizacji</p>
<p>Organizowanie szkoleń dostarczających wiedzy i</p>	<p>MGOPS, KPP</p>	<p>Liczba zorganizowanych szkoleń przez MGOPS.</p>

umiejętności z zakresu przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym.		Liczba zorganizowanych szkoleń przez MGOW. Liczba zorganizowanych szkoleń przez koordynatora ds. przeciwdziałania przemocy KPP Rawicz Liczba osób uczestniczących w szkoleniach.
Opracowanie standardów udzielania pomocy.	MGOPS, KPP	Liczba opracowanych standardów.

IV. REALIZACJA PROGRAMU

1. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie są mieszkańcy Miasta i Gminy Rawicz, w szczególności rodziny dotknięte problemem przemocy oraz zagrożone wystąpieniem zjawiska przemocy w rodzinie. Ponadto Program skierowany jest do osób i podmiotów zajmujących się realizacją działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

2. REALIZATORZY PROGRAMU

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie będzie realizowany w latach 2020-2026 przez Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej we współpracy z lokalnym samorządem, instytucjami i organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami zajmującymi się sprawami przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Przy realizacji postanowień Programu współpracować będą następujące podmioty:

- Urząd Miejski Gminy Rawicz
- Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Zespół Interdyscyplinarny
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

- Policja, Sąd, Prokuratura
- Placówki Oświatowe
- Placówki Ochrony Zdrowia
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- Poradnia Psychologiczno Pedagogiczna
- Organizacje pozarządowe

3. ŚRODKI FINANSOWE NA REALIZACJĘ PROGRAMU

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2020-2026 finansowany będzie ze środków budżetu Gminy Rawicz w ramach realizacji bieżących zadań. Ponadto zakłada się możliwość finansowania programu z dotacji uzyskanych z budżetu państwa oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł np. funduszy unijnych.

4. MONITOROWANIE DZIAŁŃ PROGRAMU

Monitoring Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2020-2026 będzie opierał się przede wszystkim na gromadzeniu i analizowaniu informacji. Będzie prowadzony na podstawie oceny poziomu realizacji poszczególnych zadań programu w celu stwierdzenia czy osiąga on założone cele. Niezbędne dane będą uzyskiwane od podmiotów zaangażowanych w realizację jego założeń i gromadzone przez Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Rezultatem prowadzonego monitoringu będzie sprawozdanie roczne przygotowane przez Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej przy współpracy z podmiotami zaangażowanymi w realizację Programu, w pierwszym kwartale kolejnego roku.

5. SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Sprawozdawczość będzie dotyczyć realizacji założonych w Programie celów. Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej przedłoży sprawozdanie roczne Burmistrzowi Gminy Rawicz oraz Radzie Miejskiej Gminy Rawicz corocznie do końca I kwartału następnego roku.

Upřednio wszystkie jednostki zaangażowane w realizację Programu składają do Miejsko- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej sprawozdanie z założonych dla nich w Programie celów oraz ewentualnych celów nieujętych w Programie, a zrealizowanych przez jednostkę. Przekazane dane powinny odnosić się do każdego założonego celu z osobna w odniesieniu do Harmonogramu działań zamieszczonego w Programie. Zgodnie z zamieszczonym wzorem:

CEL	ZADANIE	WSKAŹNIKI REALIZACJI

Powyzsza informacja powinna wpłynąć do Miejsko- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej do dnia 20 stycznia następnego roku.

ZAKOŃCZENIE

Przemoc domowa może pojawić się w życiu każdego człowieka, bez względu na wiek, płeć, poziom wykształcenia czy status materialny. Żaden człowiek nie może być jednak na nią skazany. Przed wykorzystywaniem czy znęcaniem ze strony bliskich osób można się ustrzec między innymi poprzez wczesne reagowanie na pierwsze symptomy kryzysu. Z przemocy można wyjść, trzeba tylko przerwać milczenie, zwrócić się po pomoc do specjalistów i konsekwentnie realizować opracowaną wspólnie z nimi strategię powrotu do normalnego życia.

Efektywność działań na rzecz osób doświadczających przemocy jest przejawem współpracy instytucji, którym bliska jest problematyka przemocy w rodzinie. Realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochronie Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Rawicz na lata 2020-2026 przyświecać będzie potrzeba pełnego zaangażowania i współpracy wszystkich instytucji, których efektem będzie podejmowanie oddziaływań zarówno na osobę doznającą, jak i stosującą przemoc.

